

На основу члана 13. Закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоја (Службени гласник Републике Србије" број 10/2013, 142/2014, 103/2015 и 101/2016), члана 44 тачка 5. Закона о локалној самоуправи ("Сл.гл.РС" бр.129/2007, 83/2014, 101/2016 и 47/2018), члана 66. Статута општине Сурдулица ("Сл.гл.града Врања" 07/2016), члана 7. Одлуке о отварању буџетског фонда за пољопривреду и рурални развој („Службени Гласник Града Врања“, број 36/16)., Одлуке о буџету општине Сурдулица за 2024. годину број 400-19/23-01 од 10.12.2023. године, а по прибављеном Решењу о давању претходне сагласности Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде (број 000495331 2023 14840 007 001 000 001 од 11.01.2024. године), Скупштина општине Сурдулица доноси

ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПОЛИТИКЕ И ПОЛИТИКЕ РУРАЛНОГ
РАЗВОЈА ЗА ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПОЛИТИКЕ И ПОЛИТИКЕ
РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ЗА ЗА ОПШТИНУ СУРДУЛИЦА ЗА 2024. ГОДИНУ

I. ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ И ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА

Анализа постојећег стања

Географске и административне карактеристике: Општина Сурдулица налази се у југоисточној Србији, у Пчињском округу, на државној граници са суседном Републиком Бугарском у дужини од 26 км, јужно су општине Врање и Босилеград, западно општина Владичин Хан из Пчињског округа, а северно је општина Црна Трава из Јабланичког округа. Територија општине Сурдулица простира се на 62.825 ha (628,25 km²) и организована је територијално у 39 катастарских општина и 41 насеље, организованих у 22 месне заједнице у којима живи укупно 16.995 становника.

Природни услови и животна средина: Природни услови и животна средина: Рељеф подручја општине Сурдулица одликује се великомразноликошћу, која представља значајан потенцијал. Већи део територије општине је брдско- планински али су значајна брежуљкаста узвишења, заравњени и равничарски терени у долинама река. Надморска висина је од 375м (Јелашничка река) до 1876м (Стрешер). Издвајају се: Сурдуличка котлина (375мнв-525мнв) у западном делу подручја, Власинска висораван (1200мнв - 1300мнв) у средишњем делу, Чемерник (Велики Чемерник, 1638мнв) на северу, Грамада (Вртоп, 1711мнв) на истоку и Варденик (Стрешер, 1876мнв) на југу. Рељеф чине у највећој мери огромне планине Родопске масе, и то: Чемерничка антиклинала, западно од реке Власине и Власинског Језера са највишим врхом - планином Велики Чемерник (1638 м.н.в.). На северу подручје се протеже до Добропољске чуке а ка југу се спушта у клисуру Врле која га одваја од масива Варденика чији темени део чини Стрешер (велики - 1876 м.н.в. и мали Стрешер 1757 м.н.в.). Простор Општине Сурдулица, према морфолошким одликама, може серазграничити на североисточни, северозападни и југоисточни део општине, коју чини брдско- планинско подручје, док је средишњи-југозападни део нискобрежуљкасти Масуричко поље. Морфолошке карактеристике Сурдуличког предела са еруптивним појавама, са траговима некадашњих вулканских ерупција, по свом педолошком саставу имају грандиорите Варденик, делови Чемерника, Бесне Кобиле и Црног Врха, чија се маса пружа у дужини око 30 км у ширини око 10 км. Земљиште овог простора је планинско, углавном шумско, док на појединим деловима овог подручја доминира пашњачко-ливадска вегетација. У области коришћења земљишта општина Сурдулица припада Пчињском округу, кога одликује висок удео шумског земљишта (значајно више од просека Републике), мањи удео пољопривредног земљишта и сасвим мали удели изграђеног и водног земљишта, пољопривредно земљиште преовлађује у западном, котлинском делу општине. На подручју општине постоје и два концесиона подручја (око Мачкатице и око Новог Села) у вези са истраживањем могућих места експлоатације руда. . Хидрологија-Хидрографија је разноврсна, а доминира Власинско језеро (кота прелива 1213 мнв) које је вештачка чеона акумулација хидроенергетског система Власинских ХЕ; дужина обалске линије је 132,5 км, површина је око 16 км², а запремина је 165 милиона м³. Уредбом владе РС из 2006.г. Власинско језеро и његова околина су стављени под заштиту

као предео изузетних одлика и утврђени су за заштићено природно добро I категорије тј. од националног значаја. Општина Сурдулица је брдско-планинско подручје, које је испресецано великим бројем речних долина и потока, клисурама река Врле, Власине, Божичке Топло Долске, Јерме, Доње Романовске, Масуричке, Јелашничке, Биновске, Загужањске, Горњо Козничке, Гарванице и Дубоке долине као и њихових многобројних притока. које немају неки шири привредни значај (сем за мини хидроелектране), обзиром да је број становника на овом подручју најмањи и скоро незнатан. У равничарском делу као највеће реке на подручју општине су: Врла река, Масуричка, Романовска, Јелашничка, Загужањска, Горњо Козничка и Божичка река. Клима, је у највећем делу подручја умерено-континентална, а на планинским врховима изнад 1400 мнв има обележја субпланинске климе. Просек падавина је 767мм, док просечна годишња температура износи 10.5о С, с тим што је најхладнији месец јануар (-0,1'С), а најтоплији месец у Сурдулици је јули (21'С). Средња годишња количина падавина 688,7 мм/м2, на основу распореда по месецима највише падавина су у мају (89,6 мм/м2), најмање у јануару (39 мм/м2). Брзина ветрова у Сурдулици се креће од 1,5 (С3) до 2,1 по Бофоровој скали. (И и 3). Доминантни ветрови су Северо- источни ткз. "Северац" који је најхладнији и који се најчешће јавља у току јесени и зиме. Источни и западни ветрови се ретко јављају, када се јаве у летњем периоду обично су олујни праћени невременом и здружени су са појавом града, када и праве велику штету, првенствено на пољопривредним културама. Педолошке карактеристике У погледу земљишног покривача, брдско- планински део се састоји углавном од сиромашних типова земљишта, искључиво од силикатно смеђе земљиште, планинске црнице и ранкера, док равничарски део углавном чини гајњаче у оподзољавању, алувијум и делувијум са доста квалитетним типовима земљишта који дају добар и квалитетан принос гајених култура. Земљиште брдско- планинског дела је већим делом стрмо, са плитким ораничним слојем, изложено сталним дејством ерозије. Биотичке карактеристике Простор општине Сурдулица карактерише изузетан биодиверзитет и аутохтони биосистеми. Богатство биљног покривача представља важан потенцијал за развој подручја општине, листопадне шуме смењују се са четинарским, доминантна биљна врста на овом подручју је буква. Највећи проценат пољопривредних површина су ливаде и пашњаци, па је сходно томе овај крај погодан за развој планинског сточарства и планинске пољопривреде. Најзаступљеније културе су јагодичасто и коштичаво воће. Посебну вредност представља диверзитет лековитог и медоносног биља.

Стање и трендови у руралном подручју

Демографске карактеристике и трендови: Демографске карактеристике и трендови: За разлику од многих општина у Србији, становништво општине Сурдулице је већ од 1953. почело да опада, без обзира на развој индустрије и других привредних делатности, очито као последица недостатка државне развојне демографске политике у циљу заштите територије. Опадање становништва општине посебно је драматично у приграничном делу општине према Бугарској, па се очекује да ће држава морати да предузме посебне подстицајне мере за спречавање депопулације приграничних крајева. Посебно је негативно што је почела депопулација и усамом градском насељу Сурдулици у периоду између 1991 - 2005, и поред прилива једног броја избеглих и прогнаних лица са простора бивше Југославије. Иначе, учешће града у становништву Општине убрзано је расло од 1948. када је износило 8,9% до 1991. са 45,6% и даље, али са благим порастом од 46,4% у 2002. г. Овај тренд је настављен, у 2011. години, број становника који живе у градском насељу је већи од броја становника у селима. У посматраном периоду, од 1953. до 2011. године, становништво села драстично је смањено - за 22.103 лица, те у 2011. у селима је живело свега 9.443 становника. По попису 2022. године настављен је тренд да се смањује број становника и у граду и селу. Становништво са боравком, по попису 2022 износи 16995 становника, 6064 домаћинства и 13269 пописаних станова. Наведене чињенице указују на проблеме досадашњег демографског развоја што оптертежује укупан развој општине и може у будућности представљати значајан ограничавајући фактор даљег развоја. Да би општина Сурдулица побољшала демографску слику неопходно је да се одмах приступи заустављању унутрашњих и спољашњих миграција становништва, стварању услова за заустављање пражњења рубних делова општине (планинског и пограничног подручја), очувању демографског потенцијала и повећање броја сталних становника на атрактивним туристичким локалитетима и оживљавању природног прираштаја и регенерацији становништва - стварање услова за повратак одсељених кроз одговарајуће активности и пројекте.

Диверзификација руралне економије: Већина руралног становништва, осим пољопривреде, има мало

других извора дохотка. У руралним подручјима развој пољопривреде има ограничене могућности, па се због тога тражи могућност алтернативног начина запошљавања. Ту посебан значај може да има развој других економских (непољопривредних) активности на пољопривредним газдинствима, као и развој различитих врста активности и сервиса који нису тесно везани за пољопривреду. Генерално гледано, постоји знатан потенцијал у туризму руралног подручја, који је само делимично искоришћен. Подршком додатним могућностима запошљавања могу се у неким срединама зауставити негативни трендови депопулације и напуштање села. Диверзификација активности на газдинствима неопходна је за запошљавање и одрживи развој руралних подручја, и њоме се може придонети бољем уравнотежењу регионалног развоја у економском и социјалном смислу.

Рурална инфраструктура: Општина Сурдулица нема у потпуности решено питање водоснабдевања и канализације. На подручју општине постоје два постројења за прераду питке воде (Калифер и Власина). Фабрика за прераду питке воде на Калиферу користи воду из Масуричке реке из захвата канала Врла 1 до Врла 4 са капацитетом од 150 л/с и након прераде дистрибуира становништву града, приградских насеља и равничарских села (Масурица, Биновце, Калабовце, Алакинце, Сувојница и Јелашница). Носилац водоснабдевања је ЈП "Водовод" Сурдулица Водоснабдевање становништва у планинским насељима општине делимично је решено само на Власини где мањи део домаћинстава и туристичких објеката користи воду из Фабрике воде Власина (која није у целости завршена) а већи део користи воду за пиће из сеоских и индивидуалних водовода, постоје проблеми око одржавања и контролисања свих резервоара са водом, Јер по сазнању нико не проверава исправност воде код овлашћеног Завода. Удео одвода са задовољавајућим квалитетом воде износи 75 % Водоснабдевање има три проблема која треба решити: нередовно снабдевање, квалитет и губици. Саобраћај је углавном оријентисан према међународном коридору 10, државном путу I А реда број 1 (Ниш - Скопље), удаљеном од седишта општине 10 км. Мрежу локалних путева у дужини од 176 км, а од чега је само 70.5 км са асфалтним подлогом, а 105.6 км са макадамом. Некатегоресани путеви са земљаном подлогом немају савремени ниво коловоза, имају високе успоне и падове и на њима је потребно у наредном периоду извршити постепену ревитализацију. На територији општине Сурдулица изграђена је електроенергетска мрежа, којом је покривена целокупна територија. Електродистрибуција ЕД "Лесковац" погон Сурдулица, као огранак Привредног друштва „Југоисток“ д.о.о. Ниш, вршећи дистрибуцију на подручју општине Сурдулица снабдева електричном енергијом око 6064 потрошача чија је просечна зимска потрошња око 500 кВ, а летња око 400 кВ. Телекомуникациони систем општине Сурдулице функционише у јединственој мрежи националног оператера Телеком Србија а.д. Главна аутоматска централа а простору Општине налази се на 3 антенских стубова мобилне телефоније (Уетел, Телеком Србија и А1). Доступност интернета обољшана је путем АДСЛ технологије, као и путем три локална дистрибутера бежичног интернета. На подручју Општине Сурдулица постоји једна депонија комуналног отпада која се налази у селу Загужање. На депонији се врши одлагање комуналног отпада у количини од око минималних 1080 тона/месечно. Поред наведене општинске депоније постоји већи број нелегалних дивљих депонија на којима се одлаже комунални, индустријски и др. отпад. Рециклажа системски није развијена на простору Општине и у домену је индивидуалног и селективног сакупљања појединих предузетника.

Показатељи развоја пољопривреде

Пољопривредно земљиште: Територија Општине захвата 62825 ха земљишта распоређеног у 39 катастарских општина. Доминирају од IV и VIII бонитетна класа земљишта. Просечни земљишни посед се креће око 2 ха, а величина коришћеног пољопривредног земљишта је око 1,0 ха по газдинству. Површине су знатно испод просека за Србију (5,44 ха) и условљени су постојањем великог броја малих и мешовитих пољопривредних домаћинстава. Присутне су мале и расцепкане парцеле. Деведесетих је спроведена комасација на око 350 ха. Расположиво земљиште пољопривредних газдинстава је 22.538 ха, од којег је коришћено пољопривредно земљиште на 5.216 ха што је 23.15%. Некоришћеног пољопривредног земљишта је 53.76% од расположивог земљишта пољопривредних газдинстава. Површина пољопривредног земљишта у државној својини износи 8471,41 ха, што у односу на целокупну површину пољопривредног земљишта општине од 37664 ха. чини 22,48 %. На основу годишњег Програма заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта, општина Сурдулица за 2023. годину планирала је давање у закуп 2609 ха, односно 32% од укупног пољопривредног земљишта у државној својини. Код многих парцела пољопривредног земљишта, присутан је проблем нерешених

имовинских односа. Већи део државног земљишта припада категорији ливада и пашњака. Државно земљиште је значајан ресурс који се данас не користи правилно. То земљиште је потенцијални извор прихода за локалну самоуправу, али се може користити и као важан инструмент за подршку локалним пољопривредницима у повећању и специјализацији производње.

Вишегодишњи засади: Воћарство је једна од најпродуктивнијих пољопривредних грана. Захваљујући великом броју воћних врста омогућено је коришћење подручја са веома различитим земљишним и климатским условима, па самим тим и земљишта слабијих физичких, хемијских и других особина. У структури површина вишегодишњих засада од воћарских култура издвајају се засади малина, вишња, шљива, производња јабуке дуње и крушке одвија се спорадично и то углавном као пратећа култура, а у последње време на мањим површинама јагоде, купина, аронија. Према Попису пољопривреде из 2012. године 2244 газдинстава има 429 ха воћа што указује да је просечна површина под воћем по газдинству око 0.2 хектара.

Сточни фонд: Повољни услови за гајење крупне стоке су у долинама, а брдско-планински предели погодни су за развој овчарства и козарства. Остали видови производње (свињарство, живинарство, тов јунади) заступљени су у мањем обиму. Због негативних промена у пољопривреди и сточарству које су се десиле у протеклом периоду (пад куповне моћи, смањење домаћег и губитак иностраног тржишта, и сл.), породична газдинствима остала су релативно неразвијена, тржишно недовољно усмерена, са традиционалним технологијама, тако да она данас имају више социјални него економски значај. Савремени робни произвођачи се јављају у малом броју и њихов развој је доста успорен. Сточни фонд тренутно чини 900 говеда, 1000 оваца, 300 коза, 3000 свиња 20000 кокоши, 300 остале живине, 30 коња и 4000 кошница. Запажа се и пад квалитета грла, посебно зато што се овом граном баве стари људи, са малим бројем грла у стаду, са недовољно знања и све мањом могућношћу за праћење и усвајање нових знања, а и због непостојања матичне и селекцијске службе на територији општине, због чега сада нико не остварује државне субвенције која се дају приплодним уматиченим грлима стоке. ситна газдинства гасе и пропадају, што је такође неповољна чињеница по укупном развој сточарства општине. У Сурдулици је сточарски фонд углавном код приватних одгајивача и то на равничарском подручју и незнатно на брдско-планинским подручјима. Овчарство је врло неорганизовано, већина произвођача држи 5-10 оваца, неки и мање. Мали је број оних са више од 10 грла. То су углавном домаћинства са мешовитом пољопривредном производњом и малим поседима са уситњеним парцелама. Тренд раста броја кошница у периоду од 2002. до 2022. године је значајан и карактеристичан је за шири регион, па чак и за национални ниво. Иако већи део пчеларења територијано потпада под околне општине где је паша доступнија, у Сурдулици се налази удружење пчелара које посредује у паковању и продаји меда. Добро организовани произвођачи који су у удружењу које са чланством ради на прихватању добре пчеларске праксе, доприносе да се релативно екстензивни систем гајења све више унапређује, а мед стандардизује и пласира и кроз веће извознике и дистрибутера. У пчеларењу су заступљена оба система - и стационарни и селидбени.

Механизација, опрема и објекти: Сама пољопривредна производња је екстензивна и није тржишно оријентисана, заснована је на застарелој механизацији и технологији. Механизација је у просеку стара око 35 година. Већина фармера производи за своје личне потребе а евентуални вишкови се продају на локалном тржишту. Опремљеност објеката за смештај стоке је врло неуједначен и зависи од степена специјализације и величине стада. Мали број пољопривредних газдинстава су током последње деценије имала значајне инвестиције у унапређење стандарда, изградњу и проширење постојећих капацитета. Ови објекти су технички добро опремљени и испуњавају захтеве предвиђене стандардима о добробити животиња. И поред тога, управљање стајњаком и његово складиштење остаје један од кључних проблема са којим се суочава већина великих, али и део малих произвођача. Према резултатима пописа пољопривреде из 2012. године на територији општине Сурдулица, има 964 трактор, 13 комбајна, 8 берача кукуруза и 2548 прикључних машина. Опремљеност пољопривредних газдинстава објектима за складиштење репроматеријала и финализацију пољопривредних производа је ниска. Углавном секористе постојеће „економске зграде“ и помоћни објекти на газдинству.

Радна снага: На територији општине Сурдулице постоје 1503 регистрованих пољопривредних газдинстава. Највећи број пољопривредних газдинстава има једног до два члана газдинства или стално запосленог који обављају пољопривредну делатност. Газдинства са три до четири члана који обављају пољопривредну делатносту у укупном броју учествују са знатно мањим уделом. Пољопривредне

активности на породичном газдинству обављају искључиво чланови породице и рођаци док стално запослених у оквиру ове категорије газдинства готово и да нема. Што се тиче нивоа њихове обучености из области пољопривредне производње највећи део имају само пољопривредно искуство стечено праксом, док незнатан број има стечено средње и високо стручно образовање из области пољопривреде. Једно од најделикатнијих питања будућег развоја сектора пољопривреде је изразито неповољна старосна и образовна структура пољопривредне радне снаге. Овај проблем значајан је како са аспекта социјалне структуре руралних средина, тако и у погледу капацитета људских потенцијала за усвајање нових технологија, промену производне структуре и многе друге.

Структура пољопривредних газдинстава: Према резултатима Пописа пољопривреде из 2012. године на територији општине Сурдулице евидентирана са 2261 пољопривредна газдинстава. На основу резултата Пописа пољопривреде из 2012. године структура пољопривредних газдинстава према величини коришћеног пољопривредног земљишта се креће : укупно 2261 ПГ на 5.216 ха; до 1 ха 1199 ПГ на - 585ха; од 1 до 2 ха- 605 ПГ на 581ха; од 2-5 ха- 371 ПГ на 1076 ха ; од 5-10ха-54 ПГ на 358 ха; од 10 до 20ха - 11ПГ на 141ха и преко 20 ха - 1 ПГ на 23 ха; просечно коришћено пољопривредно земљиште је 2,30ха. На основу резултата Пописа пољопривреде из 2012. године структура пољопривредних газдинстава према броју условних грла стоке је следећа: мање од 4 условна грла - 2143 ПГ; од 5 до 9 УГ - 98 ПГ; од 10-14 УГ - 12 ПГ; од 15-19 УГ - 3 ПГ; од 20-49УГ -4 ПГ;од 100-499УГ -1 ПГ; укупан број УГ је 3367 на 1.825 ПГ.

Производња пољопривредних производа: Ресурси на којима се заснива пољопривреда у одређеном подручју имају важну, али не и пресудну улогу на конкурентност. Сектор воћарства расте, бележи знатан пораст. У структури површина вишегодишњих засада од воћарских култура издвајају се засади малина, вишња, јабука, шљива, а у последње време на мањим површинама јагоде, купина, аронија и рибизле. Сектор повртарства, и то првенствено лако кварљиво, али и тешко кварљиво поврће, имају ниску производњу, на које треба обратити пажњу и усмерити стратешке мере подршке. Проблем представља изостајање организованог откупа пољопривредних производа. Ратарење, отежано факторима попут малог и уситњеног поседа, ниског степена коришћења механизације, и слабе употребе ђубрива показује пад производње, односно смањење приноса за све ратарске културе. Сточарство је ранијих година била основна грана пољопривреде и истовремено и најпрофитабилнија грана у овом крају. На територији општине Сурдулица сада се произведи око 4.500 литара сировог млека на дан што је знатно мање у односу на ранији период, када се је производило преко 20.000 литара на дан. Просечан принос меда по кошници креће се око 15 кг по кошници годишње. Висока незапосленост и ниска почетна улагања потребна за бављење пчеларством главни су разлози за раст броја пчелињих друштава у Сурдулици.

Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника: Пољопривреда Сурдулице сада је потпуно запостављена, пољопривредни ресурси се не користе на прави начин. Пољопривреда је на врло ниском организационом нивоу. Од 22 месних заједница постоји једна земљорадничке задруга "Екосурд" која је тек формирана и још увек неорганизована односно нефункционалана. Постоји активно удружење пчелара „Матица“ са 85 активних чланова. У протеклом периоду урађена је Маркетинг студија производње, паковања и пласмана пчелињих производа који потичу са подручја општине Сурдулица, Црна Трава и Босилеград. Постоје и удружење малинара "Малинари Сурдулица".

Трансфер знања и информација: Корисници често информације прихватају са резервом и ретко се усуђују да инвестирају сопствена средства у стицање нових знања и вештина. Несигурности корисника доприноси и то што трансфер знања који се врши у сврхе промоције нових производа и технологија, путем медија и на друге начине, може бити необјективан и усмерен превасходно на профит преносиоца. Генерално посматрано, између различитих делова аграрног сектора нема битних разлика у позицијама за стицање знања, изузев што сложенији видови производње захтевају већи обим информација о модерним технологијама. Локална самоуправа у сарадњи са развојним регионалним агенцијама и другим релевантним чиниоцима руралног развоја и пољопривреде, у највећој мери доприноси веома доброј информисаности и трансферу стручних знања крајњим корисницима. Информисаност се спроводи путем јавног информисања о актуелностима у пољопривреди и селу и путем организованих скупова са мештанима. Обуке пољопривредника и сеоског становништва раде се путем организованих једнодневних или вишедневних тренинга, семинара и радионица и свакодневним радом на терену на газдинствима.

ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА И ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА

Табела 1. Мере директних плаћања

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 2. Мере кредитне подршке

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 3. Мере руралног развоја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава	101	21.500.000,00	100	0,00	0,00
2	Успостављање и јачање удружења у области пољопривреде	102	2.000.000,00	100	0,00	0,00
3	Управљање ризицима	104	500.000,00	100	0,00	0,00
	УКУПНО		24.000.000,00			

Табела 4. Посебни подстицаји

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Подстицаји за промотивне активности у пољопривреди и руралном развоју	402	500.000,00	0,00	100	0,00	0,00
	УКУПНО		500.000,00				

Табела 5. Мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, мера кредитне подршке, мера руралног развоја и посебних подстицаја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 6. Табеларни приказ планираних финансијских средстава

Буџет	Вредност у РСД
Укупан износ средстава из буџета АП/ЈЛС планираних за реализацију Програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја (без пренетих обавеза)	24.500.000,00
Планирана средства за директна плаћања	0,00
Планирана средства за кредитну подршку	0,00
Планирана средства за подстицаје мерама руралног развоја	24.000.000,00
Планирана средства за посебне подстицаје	500.000,00
Планирана средства за мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, кредитне подршке и у оквиру мера руралног развоја	0,00
Пренете обавезе	0,00

Циљна група и значај промене која се очекује за кориснике: Потенцијални корисници мера подршке су регистрована пољопривредна газдинства са територије општине Сурдулица са активним статусом у складу са Правилником о упису у регистар пољопривредних газдинстава и обнови регистрације, удружења грађана, предузетници и правна лица и центри за едукацију из области пољопривреде која су основана ради пружање саветодавних и других услуга. Реализација Програма, односно дефинисане мере допринеће: модернизацији производње и јачању производне конкурентности: повећање продуктивности газдинства, смањење производних трошкова; побољшању конкурентности породичних пољопривредних газдинстава; увођењу нових технологија и иновација, и отварање нових тржишних могућности; побољшању квалитета производа уз испуњавање националних и ЕУ стандарда у области безбедности хране и заштите животне средине; очувању производње традиционалних производа; повезивању сектора пољопривреде и сектора туризма; унапређењу непољопривредних делатности на сеоском подручју; подстицање за искоришћавање напуштених имања повећања приходка и побољшању одрживих услова за живот сеоског становништва.

Информисање корисника о могућностима које пружа Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја: По усвајању Програма мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за територију општине Сурдулица за 2024. годину од стране Скупштине општине, исти се објављује на званичном сајту општине Сурдулица. Информисање потенцијалних корисника о мерама Програма, врши се, путем локалних медија и званичног сајта општине. Информисање потенцијалних корисника врши се и непосредним контактом у просторијама службе за пољопривреду општинске управе општине Сурдулица.

Мониторинг и евалуација: Током периода реализације Програма, мониторинг и евалуацију врши Служба за пољопривреду и водопривреду – врши контролу документације и законску исправност поднетих захтева у оквиру своје надлежности, као и комисије и друга радна тела која се формирају у периоду реализације самог Програма, а које углавном имају задатак процене потенцијалних корисника мера и контроле наменског коришћења одобрених средстава. На основу систематизованих података радних тела и комисија и крајњих корисника, Служба за пољопривреду и водопривреду прати годишњу

реализацију, остварене резултате и ефекте спроведених мера Програма и даје предлог о даљем спровођењу истих или увођењу нових мера подршке

Програм мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја

II. ОПИС ПЛАНИРАНИХ МЕРА

2.1. Назив и шифра мере: 101 Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава

2.1.1. Образложење: У складу са Законом о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју, (Сл. гласник РС 10/13 и 142/14 и 101/16) јединице локалне самоуправе могу да утврђују мере руралног развоја. Општина Сурдулица је на основу вишегодишњих истраживања утврдила да је највеће интересовање пољопривредника са територије општине Сурдулица за воћарском производњом. Управо због тога је Општина Сурдулица уврстила ову меру руралног развоја и за то издвојила највећа средства из буџета. Сточни фонд општине Сурдулице, тренутно чини 900 говеда (податак службе за пољопривреду). Запажа се и пад квалитета грла, посебно зато што се овом граном баве стари људи, са малим бројем грла у стаду и смањује се број грла. У циљу спречавања опадања броја и квалитета грла а због слабе економске моћи сточара мера подстицаја набавка говеда је од великог значаја за поправку расног састава говеда и одрживости сточарства у општини. На подручју општине Сурдулица преовлађује гајење домаће шарено говече у типу сименталске расе говеда око 90 и мелези 10%. У складу са Законом о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју, јединице локалне самоуправе (Сл.гласник РС 10/2013, 142/2014, 103/2015 101/2016) могу да утврђују мере које се односе на директна плаћања за регресе за репродуктивни материјал и то за вештачко осемењавање крва и јуница. Ова мера је у складу са националном Стратегијом пољопривреде и руралног развоја 2014.- 2024.године.

2.1.2. Циљеви мере: Циљ мере је везивање пољопривредних произвођача за земљу уз истовремено омогућавање истим да остваре додатне приходе. На тај начин би се задржао одлив становништва се територије општине. Реализација ове мере позитивно утиче на економски и социјални развој руралне средине подизање конкурентности производње и стварање тржишно одрживог произвођача; обезбеђивање услова за одрживи развој говедарства; боље коришћење расположивих ресурса; подизање стандарда живота у руралној средини, повећање и стабилност дохотка пољопривредних газдинстава; подстицање за и за коришћавање напуштених имања; повећања доходка и побољшању одрживих услова за живот сеоског становништва.

2.1.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Спречавање могућег двоструког финансирања истих захтева корисника од стране Управе за аграрна плаћања и из средстава буџета општине, спроводи се; достављањем редовних годишњих извештаја на прописаном обрасцу у складу са Правилником о обрасцу и садржини програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја и обрасцу извештаја о спровођењу мера пољопривредне политике и политике руралног развоја чији је саставни део и извештај о корисницима мера подршке који садржи основне податке о сваком кориснику као и шифру и назив инвестиције за коју су одобрена подстицајна средства.

2.1.4. Крајњи корисници: Физичка лица носиоци регистрованог пољопривредног газдинства;

2.1.5. Економска одрживост: За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања;

2.1.6. Општи критеријуми за кориснике: Корисник треба да има регистровано пољопривредно газдинство уписано у Регистар пољопривредних газдинстава, са активним статусом; - Корисник са пребивалиштем и производњом на територији општине Сурдулице; - Корисник мора да испуни доспеле обавезе по раније одобреним захтевима финансираним из средстава буџета општине Сурдулице.

2.1.7. Специфични критеријуми: Сектор млека • Пољопривредна газдинства која имају до 29 крва на крају инвестиције; • Нема посебних критеријума за улагање у сектору млека за козе и овце. Сектор воћа • Пољопривредна газдинства са прихватљивим инвестицијама до 49.999 евра; • Пољопривредна газдинства, регистрована у Регистру произвођача садног материјала воћа, винове лозе и хмеља у складу са Законом о садном материјалу („Службени гласник РС“ бр. 18/05 и 30/10) са прихватљивим инвестицијама до 49.999 евра. Сектор поврћа • Пољопривредна газдинства са прихватљивим инвестицијама до 49.999 евра. Сектор житарица и индустријских усева • Пољопривредна газдинства која

2.1.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
101.1.1	Набавка квалитетних приплодних грла млечних раса: говеда, оваца и коза
101.1.3	Опрема за мужу, хлађење и чување млека на фарми, укључујући све елементе, материјале и инсталације
101.1.13	Машине за заштиту биља
101.4.1	Подизање нових или обнављање постојећих (крчење и подизање) вишегодишњих засада воћака, хмеља и винове лозе
101.4.2	Подизање и опремање пластеника за производњу поврћа, воћа, цвећа и расадничку производњу
101.4.3	Подизање, набавка и опремање система противградне заштите у воћњацима и вишегодишњим засадима
101.4.4	Подизање/набавка жичаних ограда око вишегодишњих засада
101.4.13	Набавка опреме-линија за чишћење и прање производа
101.4.16	Набавка опреме за резивање, дробљење, сечење и уклањање остатака након резидбе воћних врста
101.4.19	Машине за примарну обраду земљишта
101.4.20	Машине за допунску обраду земљишта
101.4.24	Машине за заштиту биља
101.4.26	Машине за транспорт
101.4.28	Машине, уређаји и опрема за наводњавање усева
101.5.1	Машине за примарну обраду земљишта
101.5.2	Машине за допунску обраду земљишта
101.5.6	Машине за заштиту биља
101.5.10	Машине и опрема за наводњавање усева
101.6.1	Набавка нових пчелињих друштава
101.6.2	Набавка опреме за пчеларство
101.6.3	Набавка возила и приколица за транспорт пчелињих друштава

2.1.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Више од 3 чланова	да	30
2	Подносилац захтева је лице млађе од 50 година	да	10
3	Подносилац захтева има одговарајуће стручно знање (формално образовање из области сточарске производње) или искуство у производњи од најмање три године)	да	30
4	Подносилац захтева се бави искључиво пољопривредом	да	30

2.1.10. Интензитет помоћи: Интензитет помоћи ће бити од 30% до 100%

2.1.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Укупна површина под вишегодишњим засадима
2	укупна површина која се наводњава
3	Број газдинстава која су модернизовала производњу/опрему
4	Број набављених грла
5	Број набављених кошница

2.1.12. Административна процедура: Подстицаји за инвестиције у физичка средства пољопривредних

газдинстава одобраваће се путем конкурса. Конкурси ће се дефинисати по секторима и врстама инвестиција у оквиру мере по претходно утврђеним критеријумима и расположивим средствима. Конкурси ће се објављивати путем електронских медија. Пријем захтева, у складу са конкурсним условима, вршиће стручна служба за пољопривреду општине Сурдулице. Детаљне административне провере се спроводе ради утврђивања да ли је потпун, поднет на време и да ли су услови за одобравање захтева испуњени. После административне контроле, прихватљиви захтеви по потреби ће бити проверени теренским обиласком газдинстава потенцијалних корисника. Подстицаји ће се одобравати по редоследу подношења захтева док постоје расположива средства за одобравање права на подстицаје или применом дефинисаних критеријума извршиће се рангирање прихватљивих захтева а како је дефинисано конкурсима. У случају када постоји више захтева са истим бројем бодова према критеријумима за рангирање, предност добија онај са ранијим датумом подношења потпуног захтева. У случају када је поднет мањи број захтева, који испуњава услове и који су прихватљиви, од расположивих средстава за подршку, ранг листа неће бити креирана. Коначну одлуку о расподели и коришћењу подстицајних средстава за инвестиције у физичка средства пољопривредних газдинстава доноси Председник општине Сурдулица. Начин реализације одобрених подстицајних средстава и обавезе корисника прецизираће се одлуком и уговором да ће се средства наменски утрошити.

2.2. Назив и шифра мере: 102 Успостављање и јачање удружења у области пољопривреде

2.2.1. Образложење: Општина Сурдулица жели да преко пољопривредних удружења ради на унапређењу конкурентности, маркетинга и квалитета пољопривредних производа. С тим у вези одређује средства за реализацију Програма рада удружења општине Сурдулица, којим би се обезбедила валоризација пољопривредних потенцијала, како би се ефикасније применили савремени стандарди квалитета, и здравствене безбедности пољопривредно-прехрамбених производа и афирмисао принцип одрживости, као један од основних циљева развоја општине.

2.2.2. Циљеви мере: модернизацији производње и јачању производне конкурентности: • смањење производних трошкова; • увођењу нових технологија и иновација, и отварање нових тржишних могућности; • побољшању квалитета производа уз испуњавање националних и ЕУ стандарда у области безбедности хране и заштите животне средине; • повећања доходка и побољшању одрживих услова за живот сеоског становништва.

2.2.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Спречавање могућег двоструког финансирања истих захтева корисника од стране Управе за аграрна плаћања и из средстава буџета општине, спроводи се; достављањем редовних годишњих извештаја на прописаном обрасцу у складу са Правилником о обрасцу и садржини програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја и обрасцу извештаја о спровођењу мера пољопривредне политике и политике руралног развоја чији је саставни део и извештај о корисницима мера подршке који садржи основне податке о сваком кориснику као и шифру и назив инвестиције за коју су одобрена подстицајна средства.

2.2.4. Крајњи корисници: Удружења из области пољопривреде са територије општине Сурдулице

2.2.5. Економска одрживост: Удружења ће за ову меру конкурисати прописаним буџетираним програмом рада.

2.2.6. Општи критеријуми за кориснике: Корисник мора да је уписан у одговарајући регистар.

2.2.7. Специфични критеријуми: Нема специфичних критеријума.

2.2.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

2.2.9. Критеријуми селекције:

2.2.10. Интензитет помоћи: Општинска управа општине Сурдулица села финансира део мере која се односи на пројекте односно активности удружења, до 100%

2.2.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Укупан број подржаних удружења
2	Број новоформираних удружења

2.2.12. Административна процедура: Подстицаји за успостављање удружења пољопривредних произвођача одобраваће се путем објављивања јавних позива. Јавни позиви ће се објављивати путем електронских медија. Свако удружење регистровано на територији општине Сурдулица моћи ће да конкурише за коришћење средстава у току 2024. године за средства, намењених унапређењу рада удружења, а све у складу са програмом рада удружења и постигнутим резултатима у претходним годинама. При одређивању средстава за удружења, поред квалитета програма рада за текућу годину, од пресудног значаја приликом одређивања износа имаће резултати рада у претходном периоду, као и досадашњи начин утрошка средстава из подршке општине Сурдулица. Средства се одобравају корисницима који испуњавају услове, редом на основу поднетих комплетних захтева од стране удружења у току конкурса до утрошка расположивих средстава. Удружења ће за ову меру извештавати локалну самоуправу завршим наративним и финансијским извештајем.

2.3. Назив и шифра мере: 104 Управљање ризицима

2.3.1. Образложење: Улагање у обнову пољопривредног земљишта и производног потенцијала нарушеног елементарним непогодама, неповољним климатским приликама и догађајима. Елементарне непогоде су појаве које настају деловањем природних сила, углавном без човечје воље Почетак, обим и време трајања елементарних непогода не може се унапред предвидети и њиховим дејством би биле уништене засађене пољопривредне културе, губитак стоке и сл. што би дугорочно смањило економски потенцијал становништва на том подручју Такође и неповољни климатски услови и друге несреће наносе штету на производном потенцијалу. Општина ће у овим условима усмерити предвиђена средства за обнову нарушеног производног потенцијала. Средства за реализацију инвестиције планирана су као накнада за штету за обнову насталу на сточном фонду и сточној храни, изазвану елементарним непогодама, ударом грома, пожаром или угинућем стоке, (угинуће услед болести, угинуће при тељењу, прашењу) Ова мера је у складу са националном Стратегијом пољопривреде и руралног развоја 2014.- 2024. Приоритетно подручје 6. - Прилагођавање и ублажавање утицаја климатских промена. 104.3 Осигурања усева, плодова, вишегодишњих засада, расадника и животиња. Како су штете на пољопривредним усевима, плодовима, животињама и другим ресурсима, редован пратилац пољопривредне производње и како велику штету посебно чине елементарне непогоде, које су из године у годину све чешће и обимније, неопходно је подстицати реализацију ове мере. Такође велику штету на усевима и воћу, причињавају разне дивљачи, а и сточни фонд је подложен болестима и угинућу. Штете већег обима превазилазе могућност санирања од стране произвођача и могу озбиљно да угрозе даљи опстанак газдинстава, а тиме и дугорочно одрживи развој пољопривредне производње, с тога је било која висина помоћи од значаја.

2.3.2. Циљеви мере: Општи циљеви • праћење климатских промена, креирање мера адаптације и адекватних мера у пољ.производњи • јачање свести о климатским променама, њеним последицама и потребама њиховог решавања Специфични циљеви • обнова производног потенцијала пољопривредних произвођача • обнова пољопривредног земљишта • мера доприноси надокнади дела штете и представља прву помоћ домаћинству, приликом несреће. • регресирањем премије осигурања за усеве, плодове, и животиње циљ је да се пружи подршка пољопривредним произвођачима да осигурају своје усеве и стоку чиме се обезбеђује смањивање трошкова, уколико дође до негативних последица штета проузрокованих природним непогодама и другим ванредним догађајима. • увођење газдинстава у обавезу осигурања, • повећање и стабилност дохотка пољопривредних газдинстава.

2.3.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Спречавање

могућег двоструког финансирања истих захтева корисника од стране Управе за аграрна плаћања и из средстава буџета општине, спроводи се; достављањем редовних годишњих извештаја на прописаном обрасцу у складу са Правилником о обрасцу и садржини програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја и обрасцу извештаја о спровођењу мера пољопривредне политике и политике руралног развоја чији је саставни део и извештај о корисницима мера подршке који садржи основне податке о сваком кориснику као и шифру и назив инвестиције за коју су одобрена подстицајна средства.

2.3.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници средстава мере 104.2 су: регистрована пољопривредна газдинства који обављају пољопривредну делатност на подручју општине Сурдулица који су претрпели штету, на сточном фонду и сточној храни, која је изазвана неповољним климатским приликама и катастрофалним догађајима. Крајњи корисници за инвестицију 104.3. (осигурање усева, плодова и животиња) су физичка лица - носиоци регистрованих пољопривредних газдинстава, који имају пребивалиште и производњу на територији општине Сурдулица, који су осигурали своју производњу.

2.3.5. Економска одрживост: За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања.

2.3.6. Општи критеријуми за кориснике: Корисник треба да има регистровано пољопривредно газдинство уписано у Регистар пољопривредних газдинстава, са активним статусом; - Корисник са пребивалиштем и производњом на територији општине Сурдулице.

2.3.7. Специфични критеријуми: За инвестицију 104.2. записник о процењеној штети од надлежне комисије

2.3.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
104.2	Улагања у обнову пољопривредног земљишта и производног потенцијала нарушеног елементарним непогодама, неповољним климатским приликама и катастрофалним догађајима

2.3.9. Критеријуми селекције:

2.3.10. Интензитет помоћи: За инвестицију 104.2 износ подстицаја за насталу штету, набавка стоке, набавка сточне хране, набавка садног материјала вишегодишњог, износи максимално 50.000,00 динара. Уколико је штета испод 50.000,00 динара целокупни износ се исплаћује подносиоцу.

2.3.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Укупан број одобрених помоћи за штету насталу на производном потенцијалу сточној храни, сточном фонду, вишегодишњим засадама)

2.3.12. Административна процедура: За инвестицију 104.2. пољопривредни произвођач/одгајивач је у обавези да у року од два дана, кад је штета настала, телефонским путем обавести Службу за пољопривреду и водопривреду, а да у року од пет дана од дана настанка штете, поднесе захтев за накнаду штете. Уколико до угинућа дође у току нерадног дана, пољопривредни произвођач одгајивач је у обавези да првог радног дана пријави штету. Уз образац захтева за надокнаду штете, странка је у обавези да достави: фотокопију личне карте и текућег рачуна, фотокопију потврде о активном статусу у регистру пољопривредног газдинства, оверен образац извода из регистра пољопривредних газдинства - образац за животиње и образац структуре -биљне производње, као и да приложи потребну документацију ако је дошло до угинућа грла: потврду и извештај ветеринара о лечењу, угинућу грла; уколико је штета на пољопривредној култури записник комисије о насталој штети, ако је дошло до пожара записник ватрогасне службе, односно МУП-а о насталој штети или записник овлашћеног вештака. Коначну одлуку о расподели и коришћењу подстицајних средстава доноси председник општине Сурдулица. Начин реализације одобрених подстицајних средстава и обавезе корисника прецизираће се

одлуком и изјавом да ће се средства наменски утрошити.

2.4. Назив и шифра мере: 402 Подстицаји за промотивне активности у пољопривреди и руралном развоју

2.4.1. Образложење: Одрживи развој пољопривреде и руралних подручја захтева да буде заснован на праћењу нових технологија, стручном усавршавању и едукацији. Пољопривредни произвођачи и сеоско становништво све теже успевају да самостално, без икакве стручне помоћи, примењују иновације у производњи. Ова мера је у складу са националном Стратегијом, односно са постављеним националним и локалним приоритетима. Стицања нових знања на студијским путовањима, посетама сајмовима, изложбама и манифестацијама организовање стручних предавања, саветовања и трибина из области пољопривреде реализацију емисија о пољопривреди на ТВ станицама које покривају наше подручје, биће усмерена на потенцијалне произвођаче, како би се подигла свест и унапредило знање из области пољопривреде. На недостатак знања и додатних вештина код сеоског становништва упућују и подаци да занемарљиви број носиоца газдинстава има стечено средње и високо стручно образовање из области пољопривреде, а највећи део носиоца газдинстава имају знање стечено праксом. Служба за пољопривреду ради на пружање стручних савета и услуга, пренос практичних знања и вештина ради унапређења производње; упознавање пољопривредних произвођача са добром пољопривредном праксом помоћ у афирмацији руралног развоја пружање стручне помоћи у примени нових технологија, пружање савета о заштити биља на основу података прогнозно- извештајне службе; подстицање интересног удруживања и предузетништва у пољопривреди; давање савета и препорука о рационалном коришћењу земљишта; пружање саветодавне помоћи у другим областима за које пољопривредни произвођачи искажу интерес. Обилазак одабраних пољопривредних газдинстава и осталих заинтересованих на територији општине Сурдулица, попуњавању захтева и комплетирању документације за упис и обнову регистрације пољопривредних газдинстава, попуњавању захтева и комплетирању документације за остваривање подстицаја у биљној производњи и сточарској производњи. Услуге за регистрована пољопривредна газдинства су бесплатне Ова мера је у складу са националном Стратегијом пољопривреде и руралног развоја 2014.- 2024. Приоритетно подручје 5. - Унапређење система трансфера знања и развоја људских потенцијала. Подршка информативним активностима обухватиће подршку промоције развојних потенцијала и потреба села, очувања традиције, подршку активностима везаним за подизање нивоа пласмана производа и услуга и активностима везаним за развој села у образовном, здравственом, културном, спортском, социолошком и осталим аспектима, који ће утицати на побољшање квалитета живота сеоског становништва.

2.4.2. Циљеви мере: Општи циљеви: развој пољопривреде и руралних подручја заснован на знању; Одрживи развој, заштита ресурса, побољшање биодиверзитета и смањење миграције становништва; унапређење техничко-технолошке опремљености; одрживо управљање ресурсима и заштите животне средине; раст конкурентности уз прилагођавање захтевима домаћег и иностраног тржишта. Специфични циљеви: повећање нивоа стручног знања и вештина сеоског становништва; примена нових технологија иновација; Техничко и кадровско унапређење институција укључених у систем креирања и трансфера знања; Проширење понуде образовних и тренинг програма свих нивоа и типова образовања; Јачање капацитета за прихватање знања кроз развијање свести и мотивисаности за образовањем

2.4.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Спречавање могућег двоструког финансирања истих захтева корисника од стране Управе за аграрна плаћања и из средстава буџета општине, спроводи се; достављањем редовних годишњих извештаја на прописаном обрасцу у складу са Правилником о обрасцу и садржини програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја и обрасцу извештаја о спровођењу мера пољопривредне политике и политике руралног развоја чији је саставни део и извештај о корисницима мера подршке који садржи основне податке о сваком кориснику као и шифру и назив инвестиције за коју су одобрена подстицајна средства.

2.4.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници средстава за меру 402.1 је општина Сурдулица.

2.4.5. Економска одрживост: За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план или

пројекат о економској одрживости улагања.

2.4.6. Општи критеријуми за кориснике: за меру 402.1 Корисник треба да има регистровано пољопривредно газдинство уписано у Регистар пољопривредних газдинстава, са активним статусом са пребивалиштем и производњом на територији општине Сурдулице;

2.4.7. Специфични критеријуми: Нема специфичних критеријума.

2.4.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
402.1	Информативне активности: сајмови, изложбе, манифестације, студијска путовања

2.4.9. Критеријуми селекције:

2.4.10. Интензитет помоћи: за меру 402.1 Општинска управа општине Сурдулица финансира мере која се односи на информативне активности са 100% .

2.4.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број организованих/посећених манифестација, сајмова, изложби и студијских путовања
2	Поднето захтева Управи за аграрна плаћања

2.4.12. Административна процедура: За меру 402.1 Општина Сурдулица на основу јавног позива за одлазак на сајам пољопривреде у Новом Саду или други неки сајам покрива трошкове превоза пријављеним пољопривредним произвођачима. Избор пружаоца услуге превоза вршиће у складу са Законом о јавним набавкама. Након посете потребно је предати Одељењу за и финансије и привреду листу учесника са својеручним потписима на обрасцу који се даје од стране Одељења за и фотографије са учесницима превоза и манифестације на дан посете

III. ИДЕНТИФИКАЦИОНА КАРТА

Табела: Општи подаци и показатељи

Назив показатеља	Вредност, опис показатеља	Извор податка и година
ОПШТИ ПОДАЦИ		
Административни и географски положај		
Аутономна покрајина	/	рзс*
Регион	Регион Јужне и Источне Србије	рзс*
Област	Пчињска област	рзс*
Град или општина	општина	рзс*
Површина	628.25	рзс*
Број насеља	41	рзс*
Број катастарских општина	39	рзс*
Број подручја са отежаним условима рада у пољопривреди (ПОУРП)	39	
Демографски показатељи		
Број становника	16995	рзс**
Број домаћинства	6064	рзс*
Густина насељености (број становника/површина, km ²)	27	
Промена броја становника 2011:2002 (2011/2002*100 - 100)	-23,85	рзс**
- у руралним подручјима АП/ЈЛС	-32,55	рзс**
Становништво млађе од 15 година (%)	15,46	рзс**
Становништво старије од 65 година (%)	16,09	рзс**
Просечна старост	41,3	рзс*
Индекс старења	82,51	рзс*
Без школске спреме и са непотпуним основним образовањем (%)	21%	рзс*
Основно образовање (%)	23%	рзс*
Средње образовање (%)	45%	рзс*
Више и високо образовање (%)	11%	рзс*
Пољопривредно становништво у укупном броју становника (%)	22%	Процена
Природни услови		
Рељеф (равничарски, брежуљкасти, брдски, планински)	брдско-планински али су значајна брежуљкаста узвишења, заравњени и равничарски терени у долинама река	Интерни
Преовлађујући педолошки типови земљишта и бонитетна класа	силикатно смеђе земљиште, планинске црнице и ранкера, док равничарски део углавном чини гајњаче у оподзољавању, алувијум и делувијум	Интерни
Клима (умерено-континентална, субпланинска ...)	Умерено-континентална на висини изнад 1400 м субпланинска	Интерни
Просечна количина падавина (mm)	767mm	Интерни
Средња годишња температура (oC)	10,5Ц	Интерни

Хидрографија (површинске и подземне воде)	Река Врла која се улива у Ј. Мораву, водотоци II реда који су бујичног карактера, Власинско језеро највеће вештачко језеро у Р. Србији	Интерни
Површина под шумом (ha)	22640	рзс*
Површина под шумом у укупној површини АП/ЈЛС (%)	36%	рзс*
Пошумљене површине у претходној години (ha)	20,24	рзс*
Посечена дрвна маса (m3)	27,307	рзс*
ПОКАЗАТЕЉИ РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ		
Стање ресурса		
Укупан број пољопривредних газдинстава:	2261	рзс***
Број регистрованих пољопривредних газдинстава (РПГ):	1703	Управа за трезор
- породична пољопривредна газдинства (%)	1700	
- правна лица и предузетници (%)	3	
Коришћено пољопривредно земљиште - КПЗ (ha)	5216	рзс***
Учешће КПЗ у укупној површини ЈЛС (%)	8,30	
Оранице и баште, воћњаци, виногради, ливаде и пашњаци, остало(18) (ha, %)	1368 ha (26,55%) оранице и баште; 3352ha (65,06%) ливаде и пашњаци; 429 ha (8,33%) воћњаци; 2 ha (0,04%) виногради; 64 ha (1,23%) остало	рзс***
Жита, индустријско биље, поврће, крмно биље, остало(19) (ha, %)	759 ha (64,54%), жита; 353 ha (30%), крмно биље; 62 ha (5,27%), поврће; 1 ha (0,09%), индустријско биље; 1ha (0,09%) остало	рзс***
Просечна величина поседа (КПЗ) по газдинству (ha)	2,30	рзс***
Обухваћеност пољопривредног земљишта комасацијом (ha)	350	Интерни
Обухваћеност земљишта неким видом удруживања (ha)	/	Интерни
Број пољопривредних газдинстава која наводњавају КПЗ	1194	рзс***
Одводњавана површина КПЗ (ha)	/	Интерни
Наводњавана површина КПЗ (ha)	367	рзс***
Површина пољопривредног земљишта у државној својини на територији АП(20) (ha)	8.487	Интерни
Површина пољопривредног земљишта у државној својини која се даје у закуп (ha):	2779	Интерни
- физичка лица (%)	100	Интерни
- правна лица (%)	/	Интерни
Говеда, свиње, овце и козе, живина, кошнице пчела (број)	1619 говеда; 4496 свиња; 2908 оваца и коза; 38.477 живине; 2969 кошница пчела	рзс***
Трактори, комбајни, прикључне машине (број)	964 трактор, 13 комбајна, 8 берача кукуруза и 2548 прикључних машина	рзс***
Пољопривредни објекти (број)	5284	рзс***
чч, сушаре, стакленици и пластеници (број)	2 хладњача; 2 стакленила; 82 пластеника	рзс***
Употреба минералног ђубрива, стајњака и средстава за заштиту биља (ha, број ПГ)	1164 ha (1647ПГ), минерална ђубрива; 686ha (1407ПГ), стајњак; 713 ha (1251 ПГ), средства за зашт. биља	рзс***
Број чланова газдинства и стално запослених на газдинству:	5327	рзс***

(на породичном ПГ: на газдинству правног лица/предузетника) (ha)	99,8%, 0,02%	рзс***
Годишње радне јединице (број)	2007	рзс***
Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника (број)	1 задруга; 5 удружења	Интерни
Производња пољопривредних производа(количина):		
- биљна производња (t)	/	рзс***
- сточарска производња (t, lit, ком.)	/	Интерни
ПОКАЗАТЕЉИ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА		
Рурална инфраструктура		
<i>Саобраћајна инфраструктура</i>		
Дужина путева(km)	176	рзс*
Поште и телефонски претплатници (број)	1 пошта; 4480 претплатника	рзс*
<i>Водопривредна инфраструктура</i>		
Домаћинства прикључена на водоводну мрежу (број)	4500	рзс*
Домаћинства прикључена на канализациону мрежу (број)	3200	рзс*
Укупне испуштене отпадне воде (хиљ.м3)	/	рзс*
Пречишћене отпадне воде (хиљ.м3)	/	рзс*
<i>Енергетска инфраструктура</i>		
Производња и снабдевање електричном енергијом (број)	6024	Интерни
<i>Социјална инфраструктура</i>		
Објекти образовне инфраструктуре (број)	23	рзс*
Број становника на једног лекара	233	рзс*
Број корисника социјалне заштите	4267	рзс*
<i>Диверзификација руралне економије</i>		
Запослени у секторима пољопривреде, шумарства и водопривреде (број)	90	рзс* рзс***
Газдинства која обављају друге профитабилне активности(30) (број)	/	рзс***
Туристи и просечан број ноћења туриста на територији АП/ЈЛС (број)	/	рзс*
<i>Трансфер знања и информација</i>		
Пољопривредна саветодавна стручна служба (да/не)	пссс Врање	Интерни
Пољопривредна газдинства укључена у саветодавни систем (број)	60	ПССС

320-72/23-01

Сурдулица, 15.03.2024.године

Датум и место

М.П.

Потпис овлашћеног лица у АП/ЈЛС